

FIȘA DISCIPLINEI

ESTETICA

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie / Licențiat în Filosofie
1.7. Forma de învățământ	IF-zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Estetica	Codul disciplinei	HLR2501
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. dr. Dan Eugen Rațiu		
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. dr. Dan Eugen Rațiu		
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	5
		2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat (consiliere profesională)					5
Examinări					4
Alte activități - comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				69	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu sunt
4.2. de competențe	Nu sunt

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupuziții, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.
CP2	Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.
CP4	Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.
CT2	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.	Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite.
CP2	Studentul/absolventul gândește critic și aplică autonom și într-o manieră sistematică teorii filosofice din diferite domenii și arii disciplinare corespunzătoare disciplinelor studiate (Estetica)	Studentul/absolventul folosește concepte filosofice cu un grad ridicat de dificultate, analizează sistematic idei și perspective teoretice care se situează dincolo de experiența empirică.
CT6	Studentul/absolventul gândește critic și aplică autonom principalele concepte filosofice în cel puțin o limbă străină.	Studentul/absolventul are un comportament responsabil și respectă normele și regulile deontologiei profesionale.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul/absolventul identifică și definește conceptele și teoriile fundamentale ale Esteticii, pe parcursul lecturii unor texte filosofice date; definește și exprimă specificitatea discursului filosofic asupra fenomenului estetic în raport cu discursul istoric, critic și științific.
2. Studentul/absolventul examinează analitic și sintetic texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice; problematizează și operaționalizează conceptele cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie.
3. Studentul/absolventul înțelege și descrie particularitățile definitorii ale fenomenului estetic, percepe dimensiunea istorică și pluralitatea interpretărilor filosofice asupra acestuia.
4. Studentul/absolventul valorizează pozitiv fenomenul estetic și judecata estetică și se raportează conștient și responsabil la pluralitatea valorilor estetice.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul/absolventul aplică, combină și transmite în mod corect și adecvat cunoștințele dobândite.
2. Studentul/absolventul utilizează în mod adecvat conceptele analitice majore din sfera Esteticii filosofice: estetic(ă), atitudine sau experiență estetică, contemplare, plăcere, frumos, sublim, gust, judecată estetică, avangardă artistică, modernitate estetică.
3. Studentul/absolventul interpretează și apreciază creațiile umane prin aplicarea cunoștințelor estetice de bază.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1.INTRODUCERE. CONSTITUIREA ESTETICII: CONDIȚII DE POSIBILITATE. Originea termenului, ocurențe. Problema frumosului/artei vs. problema cunoașterii sensibile	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
2.Tipuri de discurs asupra artei: istoric, critic, științific, filosofic. Apariția istoriei artei: condiții de posibilitate.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
3.Estetică și metafizică. Martin Heidegger: esența și rolul esteticii în gândirea occidentală.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
4.NATURA EXPERIENȚEI ESTETICE. Experiența sau atitudinea estetică: definiție, trăsături. Scurtă istorie a ideii de experiență estetică. Contemplare, plăcere, cunoaștere	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
5. Punctul de vedere al spectatorului. Problema simțurilor estetice.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
6. Friedrich Nietzsche: redefinirea stării estetice ca stare creatoare.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
7.CATEGORII ESTETICE TRADIȚIONALE. Sisteme de categorii estetice. Frumosul. Platon – Ideea de frumos; frumusețe-eros-adevăr. Teorii relaționale (Aristotel). Teorii subiectiviste și relativiste (sofiștii și dezvoltările moderne).	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
8.Sublimul: abordare retorică și abordare estetică.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
9. PROBLEMA ESTETICA IN SEC. XVII-XVIII: FRUMOSUL ȘI GUSTUL. Termenul de gust. Problema gustului la David Hume.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
10. FRUMOSUL ȘI GUSTUL ÎN SISTEMUL CRITIC KANTIAN. Critica facultății de judecare în cadrul sistemului critic. Immanuel Kant: determinațiile frumosului deduse din analiza judecății de gust.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
11. Kant: Antinomia gustului.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
12.REDEFINIREA ESTETICULUI ÎN MODERNITATE. Relativizarea frumosului: Modernitatea și frumosul (Charles Baudelaire).	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
13.Subiectivizarea frumosului.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
14. Conflictul dintre autonomizarea esteticului și politizarea artei. Estetica avangardei: fundamente filosofice.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie

Obligatorie

-Aristotel, [Etica nicomahică](#), traducere și studiu introductiv de S. Petecel, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1988: Cartea a III a, X-XI 1117b13-1118a20, Cartea aXa, VI-VII, 1177a-1179a; [Poetica](#), Ed. Academiei, 1965

-Baudelaire, Charles, [„Salonul din 1859”](#) [1859], [„Pictorul vieții moderne”](#) [1863], trad. de R. Toma în: [Pictorul vieții moderne și alte curiozități](#), București, Ed. Meridiane, 1992, pp.250-331, 378-423

-Croce, Benedetto, [Estetica privită ca știință a expresiei și lingvistică generală. Teorie și istorie](#) [1902], traducere D. Trancă, București, Ed. Univers, 1971: X „Sentimentele estetice și deosebirea dintre frumos și urât”, pp.145-152; XIII „Frumos fizic, natural și artistic”, pp.164-173; XIV „Erori provenind din confuzia dintre fizic și estetic”, pp.174-180; Partea a doua „Istorie”, pp.223-224, 278-298

-Hegel, Georg W.F., [Prelegeri de estetică](#) [1842], traducere de D.D. Roșca, București, Ed. Academiei, 1966: vol. I, [„Introducere”](#), pp.7-31, 62-75

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

-Hume, David, [„Of the Standard of Taste”](#) [1757], trad. Șt. Maței *Despre măsura gustului și alte eseuri*, Eikon, 2022: [„Despre măsura gustului”](#) [1757]
 -Kant, Immanuel, [Critica facultății de judecare](#) [1790], traducere de V. Dem. Zamfirescu, Al. Surdu, București, Ed.St.Enc., 1981; Ed. Trei, 1995: [„Analitica frumosului”](#) (#1-22), pp.44-82; [„Analitica sublimului”](#) (#23-29), pp.83-116; [„Deductia judecăților estetice pure”](#) (#30-42), pp.117-139; [„Dialectica facultății de judecare estetice”](#) (#55-60), pp.172-180
 -Nietzsche, Friedrich, [„Nașterea tragediei”](#) [1872], [„Nașterea tragediei. Sau: Lumea elenă și pesimismul. Ediție nouă cu încercare de autocritică](#) (1886), in *Opere complete, vol. 2*, ed. Hestia, Timișoara, 1998, pp. 9-102.; [Voința de putere. Încercare de transmutare a tuturor valorilor \(Fragmente postume\)](#) [1901/1967], traducere și studiu introductiv de C. Baci, Ed. AION, 1999: [IV „Voința de putere ca artă”, #798-802:809:811-812:821-822:851](#) (pp.507-549)
 -Platon, [„Hippias Maior”](#), traducere de G. Liiceanu, în: *Opere II*, București, Ed. St. Enc., 1976; [„Banchetul”](#), în: *Dialoguri*, traducere de C. Papacostea, București, ELU, 1968: 199c-212d; [„Phaidros”](#), traducere de G. Liiceanu, în: *Opere IV*, București, Ed. St. Enc., 1983: 244a-257b

Bibliografia suplimentară sau recomandată ca lectură opțională:

-Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadentă, kitsch, postmodernism* [1987], București, Ed. Univers, 1995: [„Ideea de modernitate”](#), pp.24-86
 -Cassirer, Ernst, [Eseu despre om](#) [1945], București, Ed. Humanitas, 1994: [„Arta”](#), pp.202-213, 234-237
 -Compagnon, Antoine [Cinci paradoxuri ale modernității](#) [1990], Cluj-Napoca, Echinox, 1998, pp.5-43
 -Dufrenoy, Mikel, [Fenomenologia experienței estetice](#) [1953], traducere de D. Matei, București, Ed. Meridiane, 1976: vol.1, [„Experiență estetică și obiect estetic”](#), pp.20-48; vol.2, [„Atitudinea estetică”](#), pp.111-123, [„Semnificația ontologică a experienței estetice”](#), pp.237-257
 -*Du sublime*, Paris, Ed. Belin, 1988: E. Escoubas, « Kant ou la simplicité du sublime », pp.77-95; Ph. Lacoue-Labarthe, « La vérité sublime », pp.97-147; J-Fr. Lyotard, « L'intérêt du sublime », pp.149-177
 -Ferry, Luc, *Homo aestheticus. Inventarea gustului în epoca democratică* [1990], București, Ed. Meridiane: V „Momentul Nietzsche. Subiectul sfârșit și instaurarea esteticii contemporane”, pp.187-240
 -Genette, Gerard, *Opera artei II. Relația estetică* [1997], traducere de M. Constantinescu, București, Ed. Univers, 2000: „Aprecierea estetică”, pp.65-84
 -Gleizal, Jean-Jacques, *Arta și politicul* [1994], traducere de S. Oprescu, București, Ed. Meridiane, 1999: III „Artă și politic”, pp.86-110; VII „De la rețea la politic”, pp.177-210
 -Gracián, Baltasar, *Cărțile omului desăvârșit* [1646], traducere de S. Mărculescu, București, Ed. Humanitas, 1994: [„Discernătorul”](#), pp.142-145, 158-161, 173-177
 -Heidegger, Martin, [Nietzsche](#) [1961], New-York, Harper & Row, vol.1 [The Will to Power as Art: „Six Basic Developments in the History of Aesthetics”](#), pp.77-91; [Dialogul Phaidros: frumusețea și adevărul într-o dezbinare fericită](#) [1961], tradus în: Platon, *Opere IV*, București, Ed. St. Enc., 1983, pp.387-394
 -Marcuse, Herbert, [„Artă și revoluție”](#) [1972], în: [Scrisori filosofice](#), București, Ed. Politică, 1977, pp.465-513
 -Moutsopoulos, Evangelos. *Categoriile estetice*, București, Ed. Univers, 1976.
 -Peters, Francis E., [Termenii filosofiei grecești](#) [1967], trad. D. Stoianovici, București, Ed. Humanitas, 1993, pp.24-33, 67-68, 92-94, 272-273
 -Rancière, Jacques, [Împărtășirea sensibilului. Estetică și politică](#), Ed. Idea, Cluj, 2012.
 -Rațiu, Dan-Eugen, [Estetica](#), suport de curs, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj Napoca, 2024.
 -Rațiu, D-E., *Moartea artei? O cercetare asupra retoricii eschatologice*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2000: cap.1 „Tema morții artei, de la clasicism la modernism”, pp.13-34; „Estetica avangardei: fundamente filosofice și ideologice”, pp.87-92
 -Rațiu, D-E., „Esența și rolul esteticii în gândirea occidentală: Heidegger versus Schiller”, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philosophia*, XLIII, nr.1-2, 1998, pp.53-61
 -Tatarkiewicz, Wladislaw, [Istoria esteticii](#), București, Ed. Meridiane, 1978, vol.1; [Istoria celor șase noțiuni](#), București, Meridiane, 1981 („Frumosul”, „Sublimul”, „Trăirea estetică”)
 -Townsend, Dabney, [Introducere în estetică](#) [1997], traducere de G. Nagâț, București, Ed. All, 2000: [„Emoția estetică”](#), pp.30-35, 49-53; [„Estetica participativă”](#), [„Autonomia estetică”](#), [„Experiența estetică”](#), pp.174-193
 -Vattimo, Gianni, *Sfârșitul modernității. Nihilism și hermeneutică în cultura postmodernă* [1985], Constanța, Editura Pontica, 1993: „Structura revoluțiilor artistice”, pp.99-102

*NOTĂ: Textele marcate/sublinate sunt disponibile în format pdf pe platforma MsTeams a cursului (și online pe pagina web a BCU).

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Prezentarea disciplinei, a obiectivelor, programarea-organizarea activităților și prezentarea modalităților de evaluare pe parcursul semestrului și finală.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbatere	
2. Condiții de posibilitate a esteticii. Obiect de studiu și dualități.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbatere	

3. Estetica: invenție antică sau modernă?	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
4. Conceptul de „estetic”. Experiența / atitudinea estetică: dezinteresare și autonomie sau participare?	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
5. Contemplare, plăcere, cunoaștere în experiența estetică. Semnificația ontologică a experienței estetice	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
6. Friedrich Nietzsche: apolinic și dionisiac, voința de putere ca artă	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
7. Natura frumosului în filosofia lui Platon. Ideea de frumos. Frumusețe – eros – adevăr.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
8. Criteriile și proprietățile frumosului: caracter obiectiv sau subiectiv ? Frumos natural și/sau frumos artistic?	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
9. Problema gustului în sec. XVII-XVIII	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
10. Kant: Analitica frumosului; analitica sublimului	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
11. Kant: Natura judecății estetice și antinomia gustului.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
12. Redefiniri ale esteticului. Frumos și modernitate.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
13. Filosofia subiectului și estetica modernă	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
14. Autonomizarea și politizarea esteticului/artei.	-seminar interactiv pe bază de discuții / prezentări multimedia -comentariu text, dezbateri	
Bibliografie Conform listei de mai sus		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	-însușirea cunoștințelor predate la curs;	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	-capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea.	Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune)	2/3 din nota finală
9.5 Seminar/laborator	-însușirea cunoștințelor discutate la seminar; -capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea; -asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul Esteticii;	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	-activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat;	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului -	1/3 din nota finală

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

	-însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic).	verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
--	--	---	--

9.6 Standard minim de promovare

- Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale Filosofiei/Esteticii.
- Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat); Examen final: elaborarea unui comentariu de text.
- Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 10% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Nu se acceptă preluarea ca atare de texte generate cu ajutorul modelelor de limbaj/programelor IA. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
								

Data completării:

30.03.2026

Semnătura titularului de curs

Prof. dr. Dan Eugen Rațiu

Semnătura titularului de seminar

Prof. dr. Dan Eugen Rațiu

Data avizării în departament:

Semnătura directorului de departament

Prof. dr. Ciprian Mihali

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.